

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

STANOWISKO KONWENTU POWIATÓW WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

w sprawie

„Podjęcia działań zmierzających do uproszczenia trybu orzekania o przepadku pojazdu usuniętego z drogi w trybie art. 130a ustawy z dnia 20 czerwca 1997r. Prawo o ruchu drogowym oraz zwolnienia pojazdów nabytych przez powiaty z obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej”.

Lućmierz, dnia 11 września 2025 roku

Szczególnym problemem związanym z obsługą pojazdów usuniętych z dróg jest procedura orzekania o przepadku pojazdu przez sąd powszechny. Mając na uwadze treść art. 46 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, ustawodawca przewidział, że orzeczenie o przepadku pojazdu jest rolą sądu powszechnego. Orzeczenie takie zapada w trybie nieprocesowym, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego.

Konwent zwraca uwagę, na szczególny wpływ regulacji dotyczących doręczeń na ekonomikę postępowania o przepadek pojazdu. Wprowadzenie w listopadzie 2019 r. instytucji doręczenia za pośrednictwem komornika sądowego, regulowanej w art. 139¹ k.p.c., która w założeniu miała zapewnić uczestnikowi postępowania (właścicielowi pojazdu) możliwość obrony jego praw, w praktyce doprowadziło do paraliżu postępowań o orzeczenie przepadku.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że instytucja ta nie sprawdza się w sprawach o orzeczenie przepadku. Jak pokazuje praktyka, wnioski o orzeczenie przepadku najczęściej

kierowane są w stosunku do zarejestrowanych w Polsce pojazdów stanowiących własność cudzoziemców. Codziennosc stosowania takiego sposobu doręczenia pokazuje, że cudzoziemcy nie wypełniają obowiązku meldunkowego, co prowadzi do niemożliwości odnalezienia ich przez komornika, również z zastosowaniem możliwości poszukiwania ich adresu w trybie art. 3b z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych.

Dodatkowym problemem jest fakt, iż właściciele pojazdów usuniętych z dróg najczęściej nie są zainteresowani odebraniem pojazdu z parkingu, jak również uczestnictwem w jakiegokolwiek procedurze sądowej czy administracyjnej związanej z pojazdem.

Wobec braku możliwości doręczenia wniosku uczestnikowi, sądy powszechne zawieszają postępowania o przepadek na podstawie art. 177 par. 1 pkt 6 k.p.c. Następnie, po upływie 3 miesięcy od daty zawieszenia, postępowanie ulega umorzeniu na podstawie art. 182 par. 1 pkt 1 k.p.c.

Tak ukształtowane rozwiązania procedury cywilnej w praktyce uniemożliwiają szybkie orzeczenie przepadku pojazdu. Prowadzi to do obciążania powiatów kosztami przechowywania pojazdów na wyznaczonych parkingach. Szacowany średni koszt przechowywania samochodu osobowego w ciągu 1 roku wynosi 17 520 zł.

Uproszczenie procedury cywilnej w omawianym zakresie spowodowałoby skrócenie postępowań sądowych, co doprowadziłoby do drastycznego obniżenia kosztów przechowywania pojazdu na wyznaczonym parkingu.

Tym samym Konwent proponuje wprowadzenie następujących rozwiązań:

- 1) dodanie do przepisów o przepadku pojazdu regulowanych w Kodeksie postępowania cywilnego przepisu, który nakazuje doręczenie wniosku o orzeczenie przepadku na adres właściciela pojazdu figurujący w bazie CEPiK, a jeżeli pojazd nie został zarejestrowany na aktualnego właściciela, na adres widniejący w innym publicznym rejestrze dostępnym staroście, a jeżeli nie ma takiego adresu na adres wskazany w umowie na podstawie, której nabyto prawo własności pojazdu, z zastosowaniem fikcji doręczenia w przypadku braku odbioru pisma,

- 2) dodanie do art. 130a ustawy Prawo o ruchu drogowym przepisu, który nakazuje doręczenie powiadomienia o usunięciu pojazdu na adres właściciela pojazdu figurujący w bazie CEPiK, a jeżeli pojazd nie został zarejestrowany na aktualnego właściciela, na adres widniejący w innym publicznym rejestrze dostępnym staroście, a jeżeli nie ma takiego adresu na adres wskazany w umowie na podstawie, której nabyto prawo własności pojazdu, z zastosowaniem art. 44 § 4 k.p.a.
- 3) Wprowadzenie takich rozwiązań pozwoli na znaczne usprawnienie postępowań o przepadek. Pomimo odstąpienia od ogólnych zasad procedury cywilnej należy ocenić proponowane rozwiązania pozytywnie, gdyż wpłyną one na obniżenie kosztów przechowywania pojazdów, które zgodnie z art. 130a ust. 10h i 10i p.r.d. obciążają właściciela pojazdu i kierującego.

Ponadto należy zwrócić uwagę na obowiązujące przepisy ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

Przepisy ustawy w sposób bezwzględny nakładają na właściciela pojazdu obowiązek zawierania umowy obowiązkowego ubezpieczenia pojazdów mechanicznych, niezależnie od podstawy nabycia pojazdu, jego stanu, czy innych niezależnych od właściciela pojazdu okoliczności.

Ponadto, ustawa w art. 88 nakłada obowiązek uiszczenia opłaty za niespełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego. Wysokość opłaty w przypadku pojazdów osobowych wynosi dwukrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę.

W przypadku powiatów, nabywających pojazdy na mocy orzeczenia sądu, istnieją bardzo duże problemy z realizacją obowiązku zawarcia umowy w momencie nabycia prawa własności. Należy wskazać, że powiat nabywa własność pojazdu w momencie uprawomocnienia się orzeczenia sądu, natomiast do zawarcia umowy ubezpieczenia konieczne jest posiadanie dokumentu potwierdzającego własność, a więc odpisu orzeczenia sądu wraz ze wskazaniem prawomocności.

W praktyce sądowej, uzyskanie odpisu orzeczenia w dniu uprawomocnienia się orzeczenia jest niemożliwe. Nie jest rzadkością kilkutygodniowe oczekiwanie na odpis. Tym samym powiat, niejako automatycznie skazany jest na obowiązek uiszczenia opłaty na rzecz Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego.

Tym samym Konwent wnosi o zniesienia obowiązku posiadania obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej pojazdów mechanicznych nabytych przez powiat na mocy orzeczenia o przepadku w okresie 1 miesiąca od dnia nabycia prawa własności pojazdu przez powiat.

Jednocześnie Konwent postuluje rozszerzenie możliwości stosowania ulg, w tym umorzeń przewidzianych przez ustawę o ubezpieczeniach obowiązkowych na sytuacje, w których bez winy właściciela pojazdu, nie było możliwości zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego.

Przewodniczący Konwentu
Powiatów Województwa Łódzkiego
Janusz Mielczarek
Starosta Łęczycki